

Saksfremlegg

Utvalgssak	Utvalgsnavn	Møtedato
105/16	Lyngen formannskap	14.06.2016
67/16	Lyngen kommunestyre	14.06.2016

Blåfall AS - høringsuttalelse fra Lyngen kommune vedrørende søknad om bygging av Reinelv kraftverk

Henvisning til lovverk:

- Vannressursloven
- Energiloven
- Naturmangfoldloven
- Plan og bygningsloven

Vedlegg:

- 1 Konesjonssøknad om bygging av Reinelva kraftverk

Saksprotokoll i Lyngen kommunestyre - 14.06.2016

Behandling:

VEDTAK:

Lyngen kommunestyre tiltrer formannskapets innstilling til vedtak. Enst

Vedtak:

- a) Lyngen kommune tilrår at NVE ikke gir konsesjon for utbygging av Reinelva kraftverk AS. Vedtaket begrunnes med at tiltaket medfører en ikke uvesentlig risiko for både kvaliteten og kapasiteten på drikkevannsforsyningen til innbyggere, offentlige virksomheter og næringsliv i Sør-Lenangen og Lenangsøyra.
- b) Lyngen kommune nedfeller som prinsipp at konsesjonssøknader for bygging av småkraftverk i kommunen som baseres seg på en kombinert utbygging av kraftanlegg og eksisterende drikkevannskilder, tilrådes avslått overfor NVE.

- c) Lyngen kommune tilrår at det nedfelles som prinsipp i NVE at det ikke skal gis konsesjon til småkraftverk som baserer seg på en kombinert utbygging/utnyttelse av drikkevannskilder ettersom slike løsninger tilfører en uønsket trussel/risiko mot vannforsyningssikkerheten.

Saksprotokoll i Lyngen formannskap - 14.06.2016

Behandling:

VEDTAK:

Formannskapet tiltrer rådmannens innstilling til vedtak. Enst.

Vedtak:

- a) Lyngen kommune tilrår at NVE ikke gir konsesjon for utbygging av Reinelva kraftverk AS. Vedtaket begrunnes med at tiltaket medfører en ikke uvesentlig risiko for både kvaliteten og kapasiteten på drikkevannsforsyningen til innbyggere, offentlige virksomheter og næringsliv i Sør-Lenangen og Lenangsøyra.
- b) Lyngen kommune nedfeller som prinsipp at konsesjonssøknader for bygging av småkraftverk i kommunen som baseres seg på en kombinert utbygging av kraftanlegg og eksisterende drikkevannskilder, tilrådes avslått overfor NVE.
- c) Lyngen kommune tilrår at det nedfelles som prinsipp i NVE at det ikke skal gis konsesjon til småkraftverk som baserer seg på en kombinert utbygging/utnyttelse av drikkevannskilder ettersom slike løsninger tilfører en uønsket trussel/risiko mot vannforsyningssikkerheten.

Rådmannens innstilling

- a) Lyngen kommune tilrår at NVE ikke gir konsesjon for utbygging av Reinelva kraftverk AS. Vedtaket begrunnes med at tiltaket medfører en ikke uvesentlig risiko for både kvaliteten og kapasiteten på drikkevannsforsyningen til innbyggere, offentlige virksomheter og næringsliv i Sør-Lenangen og Lenangsøyra.
- b) Lyngen kommune nedfeller som prinsipp at konsesjonssøknader for bygging av småkraftverk i kommunen som baseres seg på en kombinert utbygging av kraftanlegg og eksisterende drikkevannskilder, tilrådes avslått overfor NVE.
- c) Lyngen kommune tilrår at det nedfelles som prinsipp i NVE at det ikke skal gis konsesjon til småkraftverk som baserer seg på en kombinert utbygging/utnyttelse av drikkevannskilder ettersom slike løsninger tilfører en uønsket trussel/risiko mot vannforsyningssikkerheten.

Saksopplysninger

Generelle opplysninger om saken

Blåfall AS, 1324 Lysaker, har oversendt NVE, (konsesjonsmyndighet i saker som gjelder utbygging av småkraftverk inntil 10 MW), søknad om konsesjon om bygging og drift av Reinelva kraftverk. Konsesjonssøknaden er videresendt Lyngen kommune for høring/politisk behandling 09.03.2016. Etter avtale med NVE, har kommunen fått utsatt høringsfrist til 15.06.2016.

Blaafall AS sin begrunnelse for tiltaket er at det vil gi samfunnsmessige fordeler gjennom inntekter til eierne, grunneierne, fallrettighetshavere, kommune, fylkeskommune og staten. I tillegg vil byggingen bidra til den lokale og nasjonale kraftoppdekningen. Tiltaket kan bidra til videreutvikling av lokalsamfunnet. Generelt vil tiltaket styrke næringsgrunnlaget for fallrettighetshaverne, samt bidra til å sikre bosettingen i lokalsamfunnet.

Blåfall AS eies 100 % av Norsk Vannkraft AS, (eierkonstellasjon Kristoffer Bøe Henriksen, Per Espen Watle, Stein Cato Ringstad og Jens Petter Heyerdahl med familie).

Utbyggingsområdet og utbyggingstiltak/installasjoner

Hovedkonseptet for kraftverket er bruk av dagens kommunale inntaksdam for drikkevann på kote 134, samt bygging av tilføringsrør med en lengde på ca 1500 m ned til selve kraftstasjonen. Inntaksdammen planlegges utvidet, slik at vannverket og kraftverket deler samme inntakskilde. Det understrekes at vannverket og kraftanlegget ikke skal dele samme tilføringsrør – vannforsyningen vil fortsatt gå i eget rør ned til kommunens renseanlegg. Selve kraftstasjonen er planlagt i dagen, (jfr. Tyttebærvika), med utløp til Reinelva ca. 100 meter oppstrøms sjøen like ovenfor fv. 312, (jfr. kartvedlegg, grønn liten firkant). Vannforsyningsinteressene forutsettes ivaretatt av en egen avtale mellom utbygger og Lyngen kommune. Anlegget planlegges for produksjon i ca. 140 dager i året, (ca. 3300 timer). Produksjonsmessig planlegges Reinelva for produksjon av 4,8 GWh elektrisk energi. Til sammenligning er Gjerdelva kraftverk planlagt for produksjon av 16,5 GWh, mens Rottenvik kraftverk produserer ca. 19 GWh, (Kilde Troms Kraft).

Det er forutsatt at kraftverket knyttes til eksisterende 22 kV luftlinje som går parallelt med fv. 312 om lag hundre meter ovenfor veien. Tilknytningspunktet er ca. 100 m øst for planlagt kraftstasjonsplassering ved eksisterende atkomstvei til det kommunale vannverket. Eksisterende atkomstvei til det kommunale vannverket benyttes som vei til inntaksdam. Til planlagt kraftstasjon etableres atkomstvei ned langs elva fra atkomstveien til det kommunale vannverket.

For detaljert informasjon og kart om lokalisering, vises det til vedlagt kartutsnitt for Reinelva kraftverk, (Konsesjonssøknaden, Vedlegg 1).

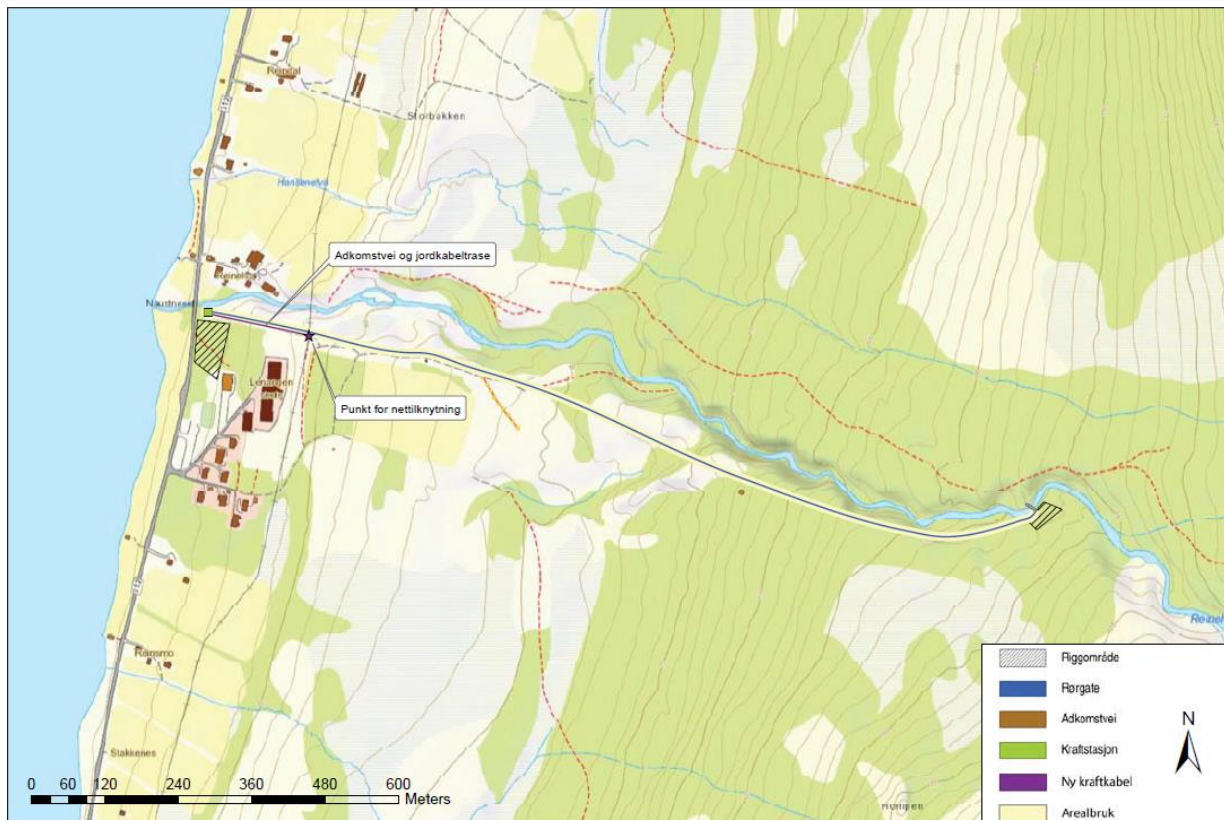
Reinelva drikkevannskilde

Konsesjonssøknaden omtaler Reinelvas funksjon som drikkevannskilde i meget liten grad både i forbindelse med den generelle beskrivelse av tiltaket, samt i forbindelse med søknadens kapittel om tiltakets virkninger for miljø, naturressurser og samfunn. Rådmannen ser det derfor nødvendig å orientere om dette forholdet som del av saksfremleggets saksopplysningsdel.

Reinelva utgjør kommunal drikkevannskilde/vannverk for Sør-Lenangen og Lenangsøyra, (ca. 400 mennesker). Vannverket forsyner innbyggere, offentlige institusjoner, (skole, barnehage,

ambulansestasjon), samt næringsliv inkl. gårdsbruk og rekefabrikken på Lenangsøyra. Det kommunale anlegget består av inntaksdam på kote 134, røranlegg, (selvfall), ned til UV-renseanlegget. Lenangsøyra forsynes via sjøledning. På Lenangsøyra er det etablert pumpestasjon for å sikre høyereliggende boliger tilstrekkelig vanntrykk. Det anmerkes også som et særlig viktig moment for vurdering av konsesjonen at rekefabrikken på Lenangsøyra er avhengig av et stabil vannleveranse. Det samme gjelder selvfølgelig for bygdenes innbyggere ettersom det ikke er muligheter å få vannforsyning fra andre kilder.

Reinelv kraftverk (1:5 000)

Berørte grunneiere av tiltaket er gnr. 112/bnr. 10, (Bjørn Ove Høiseth, 9064 Svensby), og gnr. 112/bnr. 47, (Asle Kristiansen, 9064 Svensby).

Forhold til overordnet plan og øvrige vedtak

Utbyggingsområdet er regulert som LNFR-område i Lyngen kommunes arealplan, og grenser til boligarealer og arealer for barnehage/skole i nedre del. Tiltaket berører ikke Lyngsalpan Landskapsvernområde direkte, men vil ligge i nærhet, (grensen ligger på kote 170).

I konsesjonssøknaden er det imidlertid ikke informert om hvilke rammevilkår Lyngen kommunes arealplan nedfeller for utbyggingstiltak som berører drikkevannskilder. Rådmannen finner det derfor formålstjenelig å referer til arealplanens kart og bestemmelser/retningslinjer, og det vises her til kapittel 3.1 hvor det er fastsatt:

«I områder som på plankartet er vist med hensynssone merket H110, nr.1 -8, tillates ikke tiltak eller utbygging før det foreligger en konsekvensvurdering med tanke på vannforsyning før iverksetting».

Konsesjonssøknaden omhandler tiltak som ligger innenfor de refererte hensynssonene. Det registreres imidlertid at søknaden ikke har noen konsekvensdel som drøfter drikkevannstemaet slik som bestemt i kommunens arealplan med bestemmelser.

Det er ikke utarbeidet en plan for utbygging av småkraftverk i Lyngen kommune, verken som kommunedelplan eller plan for avgrenset områder. Reinelva er ikke tidligere vurdert i Samla Plan for vassdrag. Det er vedtatt i Stortinget, (18.02.2995), at det kan søkes på vannkraftprosjekter med en installasjon inntil 10 MW eller produksjon inntil 50 GWh uten en forhåndsvurdering i Samla plan. Det aktuelle prosjektet ligger under denne grensen, og er dermed fritatt fra behandling i Samla plan. Prosjektet berører ikke andre Samla planprosjekter.

Tiltaket berører ikke områder som inngår i verneplan for vassdrag, nasjonale laksevasdrag eller nasjonale laksefjorder.

Troms fylkesting har i henhold til EUs vanddirektiv vedtatt «Regional forvaltningsplan 2016-2021». I planen er alle vassdrag kartlagt med tanke på bl.a. økologisk tilstand. Omtrent 95 % av elveforekomstene som ble kartlagt i Troms fikk verdien svært god eller god tilstand. Reinelva er statusbeskrevet som en elv med svært god økologisk tilstand.

INON-statusen, (Inngrepsfrie naturområder), i området vil ikke endres ved etableringen av Reinelva kraftverk. Dette kommer av at det allerede er etablert en vannverksdam i Reinelva, og at det går en atkomstvei opp til dammen. Inntaket til Reinelva kraftverk er planlagt ved eksisterende vannverksdam, og eksisterende vei vil bli benyttet under anleggsarbeidet samt i driftsfasen. Den øvre delen av tiltaksområdet bærer preg av lettere inngrep, mens den nedre delen av tiltaksområdet er preget av synlige, tunge inngrep. Ingen store sammenhengende områder med urørt preg vil fragmenteres på grunn av den omsøkte utbyggingen.

Økonomiske konsekvenser

Ved etablering vil anlegget tilføre Lyngen kommune eiendomsskatt, (Verker og bruk).

Risiko- og sikkerhetsmessige konsekvenser

Tiltaket vil dersom det blir iverksatt, generere en ikke uvesentlig risiko- og sikkerhetsmessig usikkerhetsfaktor relatert til kapasitetsmessige og vannkvalitetsmessige forhold. Årsaken til dette er at Reinelva fungerer som drikkevannskilde for både Sør-Lenangen og Lenangsøyra. Det er for det første uklart om et kombinert anlegg vil ha tilstrekkelig mengde vann til å forsyne både innbyggere, offentlige institusjoner og næringsliv på en forutsigbar og tilstrekkelig måte året gjennom. For det andre vil iverksetting av tiltaket både i anleggs- og driftsfasen øke forurensningsfaren betydelig som følge av risiko for uhell under arbeidet, (eksempelvis diesel og oljesøl). Videre vil både anlegg- og driftsaktivitet medføre uønsket risiko for redusert vannkvalitet som følge av at små partikler og humusstoffer avsettes/deponeres i inntaksdammen.

Disse forholdene som her påpekes er hverken belyst eller drøftet i konsesjonssøknaden, og det foreligger således inget faglig utredet kunnskapsgrunnlag om virkningene av dem som kommune kan foreta en risikovurdering av og fatte beslutning på grunnlag av. Det vises her til saksfremleggets faktadel hvor det informeres om at søknaden ikke har en egen konsekvensutredning for drikkevannstemaet slik som krevd i kommunens arealplan. Dette aspektet ved søknaden tilsier at Lyngen kommune legger et føre-var prinsipp lagt til grunn i sin vurdering og behandling av søknaden. Kommunen argumenterer videre sterkt for at dette perspektivet også bør legges til grunn ved den endelige konsesjonsbehandlingen.

Miljøkonsekvenser

Konsesjonssøknadens mest grundige del er viet de «tradisjonelle» miljøfaktorene. Det er her pekt på og konkludert med at tiltaket ikke medfører større vesentlig inngripen i det fysiske naturmiljøet. Imidlertid vises det fra kommunen til at konsesjonssøknaden ikke gir noen vurdering av tiltaket i hht. Naturmangfoldlovens §§ 8 – 12.

Vurdering av alternativer og konsekvenser

Med referanse til konsesjonssøknaden faglige innhold, arealplanstatus for området, samt status for Lyngen kommunes vannforsyningskilder i Sør-Lenangen og på Lenangsøyra, er det rådmannens konklusjon at det ikke bør gis konsesjon til etablering av Reinelva kraftverk. Det er videre rådmannens konklusjon og tilråding at revidering av søknaden og en eventuell fremming av konsesjonen på nytt, uansett ikke bør føre til at det gis konsesjon. Dette fordi rådmannen er av det prinsipielle syn at småkraftanlegg som skal kombineres med drikkevannskilder som prinsipp ikke skal aksepteres. Begrunnelsen for dette er relatert til at slike anlegg skaper og tilfører en ikke ønskelig risikofaktor for lokalsamfunnenes drikkevannsforsyning. Fordelene er mao. ved slike løsninger betydelig mindre enn ulempene.

Den faglige begrunnelsen for dette standpunktet redegjøres for i påfølgende avsnitt.

Det er Lyngen kommunes innledende vurdering at konsesjonssøknaden som er sendt på høring ikke holder et tilfredsstillende faglig nivå, og er manglende på sentrale punkter som berører kommunal planlegging, samfunnsutvikling og ROS-håndtering. For det første mangler konsesjonsdokumentet en informasjonsdel som beskriver Reinelvas funksjon for bygdene Sør-Lenangen og Lenangsøyra. Det fastslås kun at Reinelva er vannforsyningskilde, og det redegjøres ikke for at elva har en sentral infrastrukturfunksjon både overfor innbyggere, offentlig- og privat sektor. Det fremgår heller ikke i konsesjonssøknaden hva produksjonsnivået/magasinvolum for det kommunale vannforsyningsanlegget er pr. 2015, hva det samlede vannforbruchsbehovet for Sør-Lenangen og Lenangsøyra er, hvor stort nytt basseng vil være, samt hvor mye dette kan produsere av drikkevann inkl. reserveproduksjon/buffer.

I saksfremleggets faktadel ble det vist til at konsesjonssøknaden ikke har en egen konsekvensutredningsdel slik som arealplanen for Lyngen kommune krever. Dette er en stor svakhet med utredningen, og bare på dette grunnlag kan konsesjonssøknaden formelt sett avvises av Lyngen kommune. Ettersom konsekvensutredning ikke er foretatt, er det heller således ikke mulig å vurdere den reelle risikoen for vannforsyningskapasiteten og kvaliteten i et kombinert anlegg.

For det andre er det Lyngen kommunes kritikk at konsesjonssøknaden altfor ubalansert fokuserer mest på naturmiljø, og at det gis tilnærmet ingen plass for drøfting av risiko- og samfunnsikkerhetsmessige momenter. Hverken i søknadens beskrivende del eller i konsekvensvurderingsdelen drøftes og vurderes hvilke potensielle virkninger og effekter utbyggingen og driften av tiltaket vil ha på vannforsynings- og matsikkerheten i området. I den grad at det nevnes sies det at «*det vil bli perioder med mer stillestående vann i elva, og lokalt vil det kunne bli noe forringet vannkvalitet her*», uten at det fremkommer hvor dette skjer, hvor mye dårligere kvaliteten blir, samt hvor lenge slike perioder varer, (jfr. avsnitt 3.8.1). Denne type «konsekvensvurderinger» fremstår for Lyngen kommune som altfor vage og ikke-dokumenterbare, og utgjør således ikke et tilfredsstillende faglig beslutningsgrunnlag.

Konkret er det Lyngen kommunes standpunkt at som følge av lav vannføring i Reinelva gjennom sommermånedene, vil det etter kommunens vurdering være en ikke ubetydelig

samfunnsmessig risiko knyttet til i hvilken grad elva har tilstrekkelig vann for å forsyne både kraftstasjonen og innbyggere/næringsliv på en forutsigbar og sikker måte. Kommunen påpeker videre i sin vurdering at dersom det i forbindelse med anleggsfasen oppstår forurensning av nedslagsfeltet for Reinelva, så vil forurensning av vannkilden lamme innbyggere, offentlige institusjoner og næringsliv utilbørlig. I tillegg vil anleggsfasen medføre aktivitet i inntaksdammen, og dette vil resultere i at vannkvaliteten blir dårligere pga. sand- og jordpartikler i drikkevannet. Dette vil ikke være akseptabelt for innbyggere og næringsaktørene i Sør-Lenangen og på Lenangsøyra. Dårlig og uforutsigbar vannkvalitet vil særlig være alvorlig for rekefabrikken, samt for vannforsyningsikkerheten generelt. Anleggs- og driftsfasene vurderes således av kommunen til å utgjøre en høy samfunnsmessig risiko mht. mulighet for forurensning av vannkilden.

Med referanse til momentene som er drøftet i avsnittet ovenfor, er det rådmannens hovedkonklusjon at det som prinsipp ikke bør gis konsesjon til kombinerte kraftforsynings- og vannforsyningsanlegg.

For det tredje vises det til at tiltakets virkninger på miljø og naturressurser og ikke er vurdert i henhold til Naturmangfoldlovens §§ 8 – 12. Ettersom konsesjonssøknaden mangler denne vurderingen, vil NVE som offentlig forvaltningsmyndighet i realiteten ikke ha et tilstrekkelig natur- og miljøfaglig beslutningsgrunnlag å fatte sitt vedtak på grunnlag av. Dette fordi det bl.a. ikke er foretatt en tilfredsstillende «sumvirkningsvurdering», (jfr. NML § 10), av det nye tiltaket samt eksisterende tiltak/aktivitet i utbyggingsområdet. Rådmannen er imidlertid av den vurdering, basert på konsesjonssøknadens fremlagte utredninger om temaet, at tiltakets samlede virkning på miljø og natur isolert sett er akseptable.

Utover den presenterte utbyggingsløsningen har ikke tiltakshaver planlagt flere utbyggingsalternativer. Imidlertid har alternative løsninger vært vurdert. Det har vært vurdert inntak lenger inn i dalen, nær grensen til landskapsvernområdet, men disse løsningene har tiltakshaver vurdert å gi for store landskapsinngrep og vil heller ikke gi økt lønnsomhet av betydning selv om produksjonen vil øke.